

על הנסים ועל הנפלאות -

עם שחרור הכותל המערבי, והנסים שקרו בארצנו הקדושה

שבועות תשכ"ז

א

"עליך לבי ביה רמח קרני ביה רחב פי על אויבי כי שמחתי בישועתך אין קדוש כה' כי אין בלתך" "ה' ממיט ומחיה מוריד שאול ויעל". אנו מחויבים להכיר בנסים שעשה לנו הקב"ה בימים האלו, נסים גלויים והארת פנים מלפניו ית"ש לעמו ישראל, מה שלא זכו לראות הרבה עשרות דורות, ואסור לנו לחיות כופר בטובתו של מקום, כי עשה עמנו עכשיו גם כפול: (א) אותו רשע חמון של זמננו ימ"ש רצה להשמיד את כל היהודים, ועשה הקב"ה נסים "וגחפוך הוא אשר ישלטו היהודים המוח בשונאיהם", והשמידו את "כל סוס רכב פרעה ופרשיו" בשעות ספורות, ו"נפל פחד היהודים עליהם", "יירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים ויאמינו בה'", שגם אלו הרחוקים מאמונה וכל מי שיש לו מוח בקדקדו, מודים שלא היה שום ענין טבעי בהנצחון שעשה הקב"ה באופן מופלא ביותר, שום צבא עוד לא השיג הישגים כאלו שכוחות כבירים התמוטטו לפניו בשעות ספורות. (ב) הנס השני בגילוי אהבתו ית' לעמו ישראל אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי, שהוחזר לנו לרשותנו שריד בית מקדשנו הכותל המערבי, שאמרו חז"ל כי מעולם לא זכה שכניה משם שנאמר "הגה עומד אחר כותלנו", אחר י"ט שנה שכבר התרחקנו ממקום הקדוש הזה, והוחזרו לנו מקומות הקדושים מערת המכפלה ישני חברון וקבר רחל, מקומות שלא דרכו שם רגל יהודי זה י"ט שנה, ואוי לבנים שגלו מעל קברי אבות ואמהות, ומעתה הם נמצאים תחת רשותנו, ואנו עומדים נדחמים ומזועזעים מחגילויים הגדולים שחראה לנו הי"ת, ומה אשיב לה'.

ב

"ואני אמרתי נגרשתי מנגד עיניך, אך אוסיף להביט אל היכל קדשיך" הפסוק הזה עמד נגד עיני לפני י"ט שנה עת נפלה העיר העתיקה בידי הערבים ושוב לא יכול יהודי לגשת אל מקום מקדשנו, והתאספנו כאלפים איש בחיכל ישיבת מאה שערים וישבנו על הארץ ובכינו, וחשבתי אז שהגענו לשיא החסרת, כי אחרי שהושמדו מאתנו בחירי האומה וכשישח מיליונים יהודים ו"גדע בחרי אף את כל קרן ישראל", כל זמן שהכותל המערבי היה בידינו וזיה לנו מקום הקודש הזה, שיהודי היה יכול לשפוך שיחו בפני אביו שבשמים, עוד היה כוח להחזיק מעמד, אבל מה נוראה הסתרת פנים זו שחשיית הרחיק אותנו למען פניו, וכאילו אינו חפץ שוב בנו, ו"אוי לבנים שגלו מעל שלחן אביהם", וכאותו בן המלך שמסוגל לסבול גם כשאביו מייסד אותו בכל מיני יסורים קשים ורעים, אבל בשעה שאביו המלך מגרשו מעל היכל המלך על זה אינו יכול להתנחם ולהתחזק, וחרגשנו באותה השעה כי אנו מתמוטטים מצער ויגון שנגרשנו מנגד עיניך. "אשרנו מה טוב חלקנו" בשעה הגדולה הזאת, ששוב האיר לנו הקב"ה בהארת פנים וגילויים שלא זכה שום דור והוחזר לנו מקום מקדשנו, מקום שלא זכה שכניה משם. האושר והתענוג הכי גדול שיהודי מרגיש בעולמו הוא בשעה שמרגיש בקרבת אלוקותו ית', וכמו"ד "ואני קרבת אלקים לי טוב", והמקום המסוגל ביותר לזה הוא בכותל מערבי, שיהודי מרגיש כי הוא עומד שם "נוכח פני ה' ושופך ליבו כמים ניכחו", וכשאומר שם ברוך אתה זכו מרגיש משמעות מיוחדת בנוכחותו ית', שאם כי "מלא כל הארץ כבודו", אך שם המקום היחיד בעולם שלא זכה שכניה משם. ו"אלו פינו מלא שירח כים אין אנו מספיקים וכו'". "מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו".

ג

ממאורעות ימים הגדולים האלו אנו צריכים לשימוע את קול ה' היציא מחם הקורא לנו. כמו שאמר מרן אדמו"ר זי"ע ע"פ "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו", מה דכתיב ויקרא לשון נסתר, ולא כתיב מי הקורא, שמכל המאורעות העוברים על האדם בזקעת קריאה מהקב"ה, פעם הוא ממאורעות של שמחה המרימים אותו ועל ידי זה שומע את דבר ה' הקורא אליו, ופעם הוא זה מיגון וצער המשברים את רוחו, אשר מחם צריך לשימוע דבר ה' הקורא אליו. כל חיי האדם ומאורעותיו הם קריאה גדולה מאביו שבשמים. ואם בחיי הפרט הוא כן, כ"ש המאורע הכביר הזה, הנסים ונפלאות שעשה הקב"ה אתנו, שהם קריאה גדולה מאביו שבשמים.

הגילוי הגדול מהארת פניו ית' הוא "כי פקד ה' את עמו", ועלינו לעורר רחמים מרובים כי "אתה ה' החילות להראת לעבדך את גדלך ואת ירך החזקה אשר מי אי בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך, אעברה נא ואראה את החר המזב הזה והלבנון", היינו שיבנה לנו ביהמ"ק במחרה בימינו, כי עדיין שכינה בגלותא ועוד לא זכינו אפילו לאתהלתא דגאולה. כי מהו ענין גאולה, שהבריאה כולה השקועה בחומרנות תזכה לגאולה "ומלאה הארץ דעה את ה'", "זגראוה עין בעין בשוכו אל נוחו", "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו וגו'". אמנם יחד עם זה עלינו להביט נכוחה במאורעות הכבדים שעברו עלינו זה עתה, וכל מה שעבר עלינו בדור האחרון החל מההשמדה הנוראה, וכל המאורעות הבלתי רגילים שעברו עלינו בכל התקופה האחרונה, שהכל מחייב התבוננות ומחשבה, כי אנו הזולכים ומתקדמים לקראת הגאולה, וע"ד שפי' רבותה"ק לשון שאמרו חז"ל יצפח לרגלי משיח, שלכאורה לשון רגלי משיח אין להם ביאר, אלא מרומז שכמו דידוע כי בלידה רגילה מתחיל ללכת עם הראש, אבל כשקורה שמתחיל ללכת עם הרגלים זהו לידה מסוכנת, אבל יתכן שייצא גם מזה לידה, אותו דבר בביאת המשיח כשלא זוכים הכל הזדך להיפך עם בחי' רגלים, אבל יתכן שכל זה הוא רגלי משיח שאנו צריכים ליצפות לזה, ועלינו להרעיש עולמות "אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו והופע והנשא עלינו לעיני כל חי".

ד

מאורעות הימים ותפקידנו הק' בשעה זו יש לראות מרומז בפסוק "אתם ראיתם את אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים, ואביא אתכם אלי, ועתה אם שמוע תשמעו בקולי". זכינו לראות הנס הראשון אשר עשה ה' למצרים לעינינו, וזכינו לראות הגילוי והארת פנים שקירב אותנו שאנו יכולים לבוא למקום השכינה בבחי' ואביא אתכם אלי, וכל זה מחייב אותנו הרבה, כל זה קריאה גדולה מהקב"ה "והייתם לי סגולה", שנתקרב אליו בכל ליבנו ובכל נפשנו.

והנה ידוע המאמר מה דכתיב אחרי קבלת התורה "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר וירא העם ויגעו ויעמדו מרחוק", היינו כי בשעה שנפתחו כל חזי' רקיעים במעמד הנשגב וראו כי "אין עוד מלבדו", ושמעו את "קול אלקים מדבר מתוך האש", האנשים הפשוטים כל העם לא התבוננו אל העיקר רק שמו לב אל הקולות ואל הלפידים וגו', ועיי' וירא העם ויגעו ויעמדו ונשאר אח"כ שוב עומדים מרחוק. ע"כ זהו עיקר העבודה בימים אלו להרגיש את העיקר ולהתבונן "מה היא שואל מעמדך" בשעה הגדולה הזאת, להתרומם ולהתעלה בתורתו ועבודתו ית', ויחד עם זה להתאמץ בתפלה לבקש שיגאלנו גאולה שלימה בבניין ביהמ"ק, ו"אור פניך עלינו אדון נשא", וכמו שאמר הרח"ק ממזריץ' ז"ע ע"מ כי בשעה שאדם מגיע להיכל המלך ומבקש רשות כניסה אז השרים הנמצאים שם אומרים לו, שכל מה שהוא רוצה גם הם יכולים למלא מבוקשו ואין צריך להיכנס פנימה, אבל אם הוא טוען אני רוצה שום דבר רק לראות את פני המלך אזי מוכרחים לתת לו רשות כניסה. אסור לנו להתפתות ולהשלים עם כל מה שב"ה השגנו, רק תפלתנו כי ריזנונו לראות את מלכנו, ולבקש "מלך רחמן רחם עלינו וכו' בנה ביתך כבתחילה וכו' מקדשך על מכונו", "ושם נעלה ונראה וכו'", וכה יעזור ה' בב"א.